

PEDAGOGICAL ASPECTS OF CREATING, MAINTENANCE AND DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL ENVIRONMENT AS A MEANS OF FORMING PROFESSIONAL COMPETENCES

Marchenko Tetiana

University College of Borys Grinchenko Kyiv University, Kyiv, Ukraine
Some pedagogical aspects of creating, maintenance and development of educational environment as a means of forming professional competences of the students of University College are considered in the article

ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ СТВОРЕННЯ, ПІДТРИМКИ ТА РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Марченко Тетяна

Університетський коледж Київського університету імені Бориса
Грінченка, Київ, Україна

У статті розглядаються деякі педагогічні аспекти створення, підтримки та розвитку освітнього середовища як засобу формування професійних компетентностей студентів Університетського коледжу

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ СОЗДАНИЯ, ПОДДЕРЖКИ И РАЗВИТИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЫ КАК СРЕДСТВА ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Марченко Татьяна

Университетский колледж Киевского университета имени Бориса
Гринченко, Киев, Украина

В статье рассматриваются некоторые педагогические аспекты создания, поддержки и развития образовательной среды как средства формирования профессиональных компетентностей студентов Университетского колледжа

Завдання, поставлені в Національній доктрині розвитку освіти, перш за все, спрямовані на подальше підвищення якості освіти.

Університетський коледж Київського університету імені Бориса Грінченка ставить перед собою завдання формування професійних компетентностей майбутніх фахівців в умовах багатопрофільності навчального закладу. Акцент в роботі ставиться на підготовку конкурентно-спроможного фахівця шляхом формування і розвитку

професійно значущих якостей, розвитку особистості, перш за все, її культурної сфери, способів продуктивного мислення та наукового пізнання, вміння вчитися й самовдосконалюватися протягом усього життя, здатності до творчого наукового пошуку для вирішення завдань, що постали; створення і формування цінностей особистісного розвитку.

Випускник університетського коледжу має бути готовим до подальшого навчання в Університеті, творчої праці за фахом, навчання впродовж життя, планування і реалізації власної життєвої траєкторії.

Ще Арістотель визначив, що компетентність – це вміння використовувати знання. «Здатність певної особи виконувати доручену справу, а саме: фах, здібності, підготовка, оснащення необхідними знаннями та інструментами складають компетентність цієї особи щодо зазначеної справи. Компетентність існує у просторі культурного». [1]

В умовах розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) прості рутинні операції виконуються з допомогою комп'ютерів, зменшується потреба в низько кваліфікованих, зростає попит на висококваліфікованих компетентних спеціалістів. Для розвитку суспільства потрібна підготовка фахівців необхідної кваліфікації, тобто – достатньої компетентності. Як наслідок це веде до культурного зростання суспільства.

Інформатизація суспільства потребує інформатизації освіти. В світі інформаційних технологій фахівці повинні володіти цими технологіями та ефективно використовувати їх в професійній діяльності. Ключовим моментом є доступ до знань в будь-який час, в будь-якому місці. «Саме тому завдання сучасного викладача – не лише надати ... знання, а й надати життєво важливих навиків пошуку, збирання та опрацювання (аналіз, порівняння, синтез, оцінювання) необхідних даних і відомостей...» [2]

Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), новітніх методів і засобів обробки інформації дозволяють суттєво розширити потенційний простір освітнього середовища. «Для ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій ІКТ у професійній діяльності в кожній людині мають бути сформовані інформатичні компетентності, які передбачають здатність людини орієнтуватися в інформаційному просторі, оперувати інформаційними даними на основі

використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для ефективного виконання професійних обов'язків». [2]

«Якщо стара книгозбірня була джерелом, до якого йшли всі спрагли знань, то нова — це водогін, що розносить живильну вологу по домівках» - сказав Мелвіл Д'юї.

Проте використання інформаційних ресурсів Інтернету створює нові проблеми. В Інтернеті міститься багато відомостей, які не можна вважати ні достовірними, ні корисними. Необмеженість інтернет-ресурсів відкриває шляхи впливу на студентів негативних складових оточуючого простору, створюється інформаційний надлишок, який ускладнює роботу зі збору інформації. Для пошуку потрібної інформації серед інформаційного «шуму» потрібно немало часу та терпіння. Важливим залишається питання якості контенту. У вільному доступі мало якісних робіт, здебільшого сумнівні реферати з малодостовірною інформацією. Інтернет використовують для пошуку першоджерел (книг, журнальних статей, офіційної інформації). Але і тут часто маємо лише анотації робіт. В offline-бібліотеках теж далеко не завжди є нові надходження з наукових робіт та нових видань або перекладів. Поява потужних online-бібліотек та банків експертних знань – це лише далекосяжна мрія багатьох студентів та викладачів. Бібліотеки не поспішають відкривати свої фонди для користувачів мережі Інтернет.

Результати анкетування вказують на значні труднощі у роботі студентів з пошуком та опрацюванням матеріалу. Це потребує формування у студентів критичного мислення для оцінки достовірності, науковості, точності контенту. Важливо сформувати у студентів вміння оцінювати надійність джерел, навчити способів визначати точність даних і фактів.

Якісна підготовка спеціалістів вимагає створення інноваційного освітнього простору, основою якого є навчальне середовище, складовими соціальні, економічні, культурні, виховні, родинні чинники.

Один із шляхів забезпечення студентів навчальним матеріалом – створення навчальних середовищ учбових закладів, які будуть складовими єдиного освітнього простору України.

Навчальне середовище – це не просто інформаційний сайт навчального закладу, а . "Інформаційно-навчальне середовище – це освітня система, основу якої складають інформаційні та психолого-

педагогічні технології, комп'ютерні засоби і спеціальне програмне забезпечення, як інструментарій формування й управління організаційно-педагогічними та дидактико-психологічними процесами." [3]

Компонентами навчального середовища є:

- цільова складова, підпорядкована стратегічній меті освітнього процесу навчального закладу
- інформаційна (навчальна, методична, наукова)
- кадрова (інформатична компетентність персоналу та викладачів)
- виховна, розвиваюча
- технологічна (забезпечення засобами навчання та володіння технологіями навчання і виховання)

В свою чергу навчальне середовище входить в оточуючий освітній простір.

Створення навчального середовища потребує клопіткої роботи адміністрації та педагогічного колективу і включає такі етапи: проектування, інформаційне наповнення, підтримка, розвиток. Інформаційне наповнення може здійснюватися двома способами:

1) фільтрації (обмеження доступу). Викладачам необхідно «відфільтрувати» інформацію, сконструювати зміст, спланувати навчальний процес, обрати форми і методи роботи студента в навчальному середовищі. Студенту залишається опрацювати підготовлений матеріал.

2) рекомендацій. Експерти-фахівці проводять рейтингове оцінювання матеріалу (науковість, достовірність, повнота, тощо), тим самим рекомендуючи кращий до вивчення. Студент здійснює свідомий добровільний вибір матеріалу, використовуючи рейтинг.

Реалізація принципів відкритого освітнього середовища накладає додаткову відповідальність за якість матеріалу, дотримання авторських прав.

Професійний розвиток педагогічного персоналу спрямовується на оволодіння WEB 2.0 технологіями та використання їх для створення навчального середовища. Крім розміщення навчального матеріалу на сайті (навчальних планів, програм, лекцій, посібників, методичних рекомендацій, лабораторних, практикумів, презентацій, мультимедійних матеріалів, матеріалів для тестування та контролю знань) використовується також електронна пошта, блоги, розсилка

новин, листів, сховище закладок, формуються вміння створювати вікі-статті.

Студенти навчальних груп і курсів об'єднуються в процесі виконання навчального завдання, здійснюють спільний пошук та опрацювання інформації. Метою навчання стає не лише опанування деякою сумою знань, а спрямування отриманих знань на розв'язання актуальних практичних та теоретичних проблем.

Важливим компонентом роботи є мотивація діяльності студентів. Психологи розрізняють два види мотивації – мотивація на запобігання невдач і мотивація на досягнення успіху. Перший «Працюючи...ви зможете уникнути невдач у навчанні» та другий «...ви в будь-якій ситуації досягнете успіху». Мотивація на успіх необхідна для мобілізації зусиль на досягнення поставленої мети, сприяє позитивному настрою, заряджає ентузіазмом, енергією. Мотив на розвиток умінь і якостей людини 21 століття надає певний особистісний сенс меті, діям, емоціям, які виникають при виконанні діяльності та від яких залежить її ефективність.

Мотивація на конкурентоспроможність фахівця сприяє не лише підвищенню активності студентів, як споживачів навчального контенту, а і сприяє залученню студентів до його створення, спонукає до наукової діяльності. Наукова діяльність органічно поєднується з навчальною. В свою чергу, навчальна діяльність включає елементи наукового пошуку, вивчає і використовує науковий інструментарій. Запропоновані студентам завдання потребують навичок мислення високого рівня. В цьому допомагає програма Intel® «Навчання для майбутнього», основою якої є метод проектів. Оновлена програма «Intel® Навчання для майбутнього. Версія 10.0» спрямована на опанування методами, необхідними для безпечного, відповідального, цілеспрямованого використання студентами мережі Інтернет; методами використання питань для розвитку мисленнєвих умінь високого рівня; стратегій, які дозволяють урізноманітнювати методи навчання. Створення ситуації в якій треба діяти дозволяє перейти від традиційної лекційної форми до проблемно-активного типу навчання, організації та управління знаннями.

Особливо важливим це є для студентів педагогічного профілю (спеціальностей дошкільної і початкової освіти, образотворчого і музичного мистецтва), які в майбутній професійній діяльності будуть використовувати комп'ютерні технології в навчально-

виховному процесі, будуть створювати навчальні середовища для своїх вихованців.

Оскільки інноваційний освітній простір включає в себе не лише навчальне середовище, а його ресурсами є і соціальні, економічні, культурні, виховні, родинні чинники, то величезну увагу коледж приділяє поза аудиторній роботі зі студентами: студентському самоврядуванню, студентському науковому товариству, студентському дозвіллю (функціонують команда КВН, студентський театр, музичні, танцювальні, спортивні секції).

На формування оточуючого освітнього простору, зростання авторитету, становлення молодих спеціалістів спрямований проект «Університет – киянам», метою якого є виховання у студентів патріотизму, волонтерства, доброти, бажання нести людям добро та сприяти культурному зростанню суспільства.

Інформатизація освіти вимагає удосконалення методології та стратегії добору змісту, методів і організаційних форм навчання і виховання. І саме в створенні методологічної бази ми потребуємо рекомендацій наших науковців за результатами проведених досліджень.

Освітнє інформаційно-навчальне середовище є базою знань, яка постійно розвивається, вдосконалюється, сприяє підвищенню професійного та культурного рівня і студентів, і викладачів. Лише духовно багата особистість може бути конкурентоспроможним компетентним фахівцем.

1. Компетентнісні завдання як засіб формування інформатичної компетентності в умовах неперервної освіти. Морзе Н.В., Кузьмінська О.Г., Вембер В.П., Барна О.В. http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/itvo/2010_6/2.pdf УДК 378
2. Морзе Н.В. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес закладів ПТО: Методичний посібник. – К.: Арт Економі, 2011. – 168 с.
3. Сергій Вірченко <http://politiko.ua/blog-126253>
4. Зязюн І.А. Технологізація освіти в контексті удосконалення професійного розвитку особистості // Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні 1992 – 2002. Збірник наукових праць до 10 – річчя АПН України / Академія педагогічних наук України. – Частина – 2. – Харків: “ОВС”, 2002. – С. 28-44.
5. Сисоєва С.О. Педагогічні технології в сучасному освітньому просторі // Розвиток педагогічної і психологічної наук в Україні

1992 – 2002. Збірник наукових праць до 10 – річчя АПН України / Академія педагогічних наук України. – Частина – 2. – Харків: “ОВС”, 2002. – С. 311-324.

6. Жук Ю.О. Роль засобів навчання у формуванні навчального середовища // Нові технології навчання. 1998. - N 22. - С. 106-112.

7. Шевченко Виктор Леонтьевич viktor.shevchenko@itdv.org.ua